

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 20. Júniusban 1787.

Az el-kezdet munkának Folytatása.

De itt a' ki az éneket nem tudja, a' taktust fem-
 betsülheti; talám jobban ki fog tettzeni a' for-
 gós kerengős Német tántz nótá' taktusa ezen versekben:
Steyer.

Sok szédelgések, fej kerengések, titkos nyögések
 érdeklenek

Ritka jó álmom, mellybe halálom, a' bú, gond ná-
 lam itt mintsenek.

Tűröm üröm forma kínám' — de
 Félve élve refzket ínam.

A' Lengyel nótákban a' kik a' külömb-külobmb lassú
 és szapora hang mértékeket jól ismerik, meg-ítélhetik;
 illik-e azokhoz ez az ének, mellyet a' szerelmes If-
 jak' boszantására már régen írtam:

Pünkösti piros rósákat, valamint a' bojtorjánokat, tö-
 vis között szoktunk tördelni:

Szint úgy szép feleséget-is, szint úgy szép szerető-
 ket-is, sok fáradsággal lehet lelteni.

Sok fulánk lepi ezt a' lépet, El-nyerni nehéz a'
 szépet:

Hol a' szerelem, ott a' félelem, 's mellynek nagyobb
 nehéz meg-felelni.

Apolló Borjú Pásztorrá, *Jupiter* szép szöke bikává,
Púzifáé fa tehénné vált.

Faunus nagy ütést izenvedett, hogy *Dejanirára* berzenkedett, a' kivel akkor *Herkules* hált.

Márs lett az Istenek' tsúfjává, kormos *Vulkánus'* rabjává,

Hogy feledtibe *Vénus* ölibe virradtig el-aludni talált.
Fáradtság fok szégyen vallás, néha Kurva Kurafi halás késértik a' szerelmefeket.

Számofon kotzkára vetik, számofan még el-is-temetik a' szerelemért életeket.

Mennyi kérőit kardra hánta, de tsak édgyhez ment
Atalánta:

Hát érdemel-é, (az ördög bele bújjon) *Kupidó* ilyeneket?

Nagy a' szerelem' insége, keferű mind kezdete vége;
de kivált a' vége félelmes.

Lám *Páris*nak tsalfasága, 's *Helénával* esett barátsága,
egész *Trójának* veszedelmes.

Addig dolgozott a' *Kupidó*, hogy maga gyilkosa lett *Didó*;

Piramus, *Thisbe*, szomorú lesbe edgy kardba borúlt két szerelmes.

Edgy tekervényes hangzású nótára, nagyon szoros lántzokra kötött énekemben, vagyon a' többek között hasonló matériájú:

Sokat által vere *Kupidó* fegyvere, fok szívet megnyere,
kín a' bú' ezere sebet ért.

Tudokezereket, illy szerelmefeket, le tették élteket,
ontották véreket ezekért.

Thisbe; *Piramus*, edgymásért,

Meg-hólt *Didó* *Eneás*ért,

Nem-is tsuda, kitsoda, 's mitsoda, írat köt oda?

Sziven vérzik e' seb, és ott érzik, 's a't.

Ez

Színes jótól a' jó helyett reménylenem, méltán
 e' lett büntetésem,
 Mert míg ez lárva mellett tükröt kell vala tartani,
 Hogy végre szégyent vallani ne keljen, a' tört
 óldani addig kéfem.

Hogy edgyfzer a' lép lábomra
 Ragadt, a' háló nyakamra
 Tekerült, kárba dűle fok késéfem.
 Tündéres álnok világ! ki szép test mellett árnyékot,
 Arany lántz helyett vas békot, 's éppen olyan
 ajándékot mutogattál,
 Mint régen a' bődogság arany ideje' helyébe
 A' Pándora' pikszifsibe az egész világ' kezibe mér-
 get adtál —

Vakok fokban észre venni,

Hogy vesztekre fognak lenni;

Kik valóba már hálóba tsalogatják, 's a' t.
 Mind ezekben már szükséges volna ki tennem a' tak-
 tufokkal meg-edgyező mértékeket, de hogy fok helyt
 ne foglaljon íráfom, tsak edgyet írok ide, melly-
 ben már a' hang-mértékek jobban ki-tettzenek; mi-
 vel a' régi Distikonokhoz nagyon hasonlítanak.

Edgy szomorú Magyar Mars.

Trombita, réz dob, tárogato, vagy tábori bille-
 gető síp

Hangzik az álmom közbe; tsudálmom útra megyünk
 hihető,

Útra bizony, tsak emeld szemedet ébredj sze-
 relembe merült szív,

Most szabadíthatod-el nyakadat, melly illy ka-
 lodába került.

— — — — —
 Jer velem, óh költőt örömet illy kedvire képzelő
 szív! im

A' ha-

A' hajadan Diánna kezét ki-nyújtva szerelmire hív.
Hagyd-el Idália hegy' tetejét, és ott kötözött
kofzorúlat

Rakd az Éfészusi Templom előtt-le, 's tűzbe te-
mesd vele búd',

Itt már a' *quántitás* ki-tetzhetőképpen meg-vagyon,
azomban a' *Kádentzia* (a' melly másoknál szokat-
lan) úgy esik, hogy az első és harmadik foroknak
utólsó *Szilabája* ki-marad, és mintedgy el-fzakasz-
tatik a' forbúl az éneklés közben: az egyenlő vége-
zetek pedig im ezek, billegető, híhető, merült,
került, *szív*, *hív*, *kofzorud*, *búd*, és noha én ez-
zel valamelly különöst akartam tsinálni, de még-is
meg-vallom, hogy a' fokszor említett Músa' értel-
me szerént igen szép lett volna, és itt éppen helye
lett volna, hogy első fornak a' harmadikkal; a' má-
fodiknak a' negyedikkel edgyezzen-meg a' vége. —

A' hajdani Magyaroknak síralmas énekeik, sőt
még a' tántz nótáik-is, meg-engedik a' nagyon sza-
bad kötésű verseket, tsak hogy azokban, kivált a'
forok végin elő forduló hang tsavarításokra, 's ké-
ferves forma billentésekre legyen vígyázat. Illyent
írtam ez előtt négy esztendővel a' Rákótzai nótájára:

— — — — —
Jer, Magyar! ha Magyar véred van, edgy szóra;
Vágyik-é az igaz Magyar bugyogóra?

Tszizma ízaradat a' füled mellé rakatod,

Tóldott lábod' mozfár forma Magyar tsúfoló

Stiblivel, óh Nagy Magyar! bé-vonatod.

Hól az öved? hol a' Magyar mente, dalmány?

Minek az a' lájbli, kapút, Rátz katzagány?

Minek az a' kurta gatyá, tsak térdig érő?

Hívd ide bár vagy *Attilát*, vag *Rákótzit*,

En azt mondom, meg-Tégedet nem-esmér ő.

A' Nadrágod miért nem ér hát bokáig?
 Miért szabták csak az inad' hajlásáig?
 Láb ikrádon strimpfli vagyon; 's a' lábad' fején
 Topány helyett tsattos paputs; régi Nemed'
 Így tsúfolod, gyötröd' magadat idéjén.

Hól a' kutsma, tsákós süveg 's a' kalpagod?
 Minek az a' felleg hajtó nagy kalapod?
 'S nem tudod-é? hogy vad bőrökkel ruházkodtak
 A' Magyarok Scithiában, söt itt-is, míg más
 Nemzetekkel öszve nem sógorodtak.

Mutogatod a' tászlidat Mántsétodat,
 A' mellyeden vifeled a' taréjodat,
 Nyomó rúd formára tsinálod a' hajadat.
 Nyakra valód úgy fedezi, mint a' Tseh ló-
 nak a' hámja járomba vágyó nyakadat.

Az állad 's az órrod' allya mezítelen,
 A' Magyar pedig bajuszsz nélkül színtelen.
 Szép a' nap nyugoti nemzetbéli embernek,
 De Magyarnak kopasz órr-ally tsupa pifzok,
 Mással öszve édes Nemem! hogy kevének?

Ma Magyarnak akkora kard lóg oldalán,
 Valamint edgy közönséges főző kalán;
 Nem egyéb, tsak görbe bitsak, vékony gyikleső,
 A' fe Magyar, tudja mi vólt? a' ki ilyen
 kardot kötött és hordozott, a' leg-első. 'sa' t.

A' más némelly idegen nemű énekeknek, mellyek
 a' régiekrül maradtak reánk; mivel fokszor szabad
 akarat szerént tsinálunk *taktust*, ott a' hang-mérté-
 keket-is szabadabban változtatjuk; ilyen már az a'
Házafságnak jó vagy rossz vóltáról írt énekem,
 mellyet a' Magyar Múfa' szájába adtam nem régen:
Másféle a' természet majd minden emberben. 's a' t.

A' *Distikonok* pedig mivel nálunk ritkán éne-
 keltetnek, 's már *Orátzió* formává váltak, azokat
 hafz-

hasznosan lehet tenni, akarminek-is folyvást való leírásában; írtam ilyeneket-is nem régiben, a' Magyar vers' íróknak fel-ferkentésére, mellyekből edgynehányat ide írok:

Oh! meg-hólt Anya-nyelv! Féniksként tüzzel el-égett
'S tsak nem hülve talált Gyöngyösi hamva' pora!

— — — — —
Ezt nyögi fok Hazafi, 's magyarul sem merve be-
szélni,

Hajdaní Véneinek félve fufogja szavát.

Ír, de tsak edgy tárfal, 's ha talám kettővel akarja
Bartsai, verseinek közleni néha forát.

Írt szabadabb kézzel edgy *Bartsai*' kézre tanúlt Pap,
Ezt-is sírva szemem sírba követte szegényt.

Ír, és nem foltoz tzérnára ki-szabva szabóként
Kreskai, Gyöngyösinek néha nyomozva nyo-
mát —

Ír, de ha nap fényre elméje jeles leleménnye

Nem jön 's verseinek tsak maga nézi forát. —

Írsz; de ha Gyöngy versed könyved' moha közt
rohad, óh Te

Gyöngyösi Gyöngy nevinek Gyöngy maradé-
ka! mit érsz?

— — — — —
Írj édes Magyarom! írj! és fok néma Magyaroknak

Hallasd meg-kötözött Angyali nyelve szavát.

Nógasd a' reftet, sőt néha jutalmat-is ígérj,

Biztatgasd az erőst, és ha ki gyenge, segítsd.
's a' t.

(A' többi következik.)

SZÓ, NÉLKÜL - VALÓ PANASZOK,

mellyeket

edgy Zárban lévő Madárnak nyögései után világosságra hozott, edgy állatokat Szerető Verselő.

Fogva Kalitkában kefereg szaladozva magában
 Edgy aranyos (nézd bár) bánatos árva Madár.
 Nagy teher itt ülni neki, mert ki szeretne repülni
 Sokszor igyekszik elé tárfai félszki felé.
 Tétova repdesvén lyukat a' ki szökésre keresvén
 Nintsen az ajtó, hól menni lehetne, sohol.
 Óh tsuda! körmével házát ez az orra' hegyével,
 Hogy ki mehetne, jelül: vágja kaparja felül.
 A' mikor ezt látná, hogy a' ház fehová se botsátná
 Hallám háta megül, illy keferegve meg-ül.
 Jaj nekem! árva madár vagyok én, kinek élete kín már
 Bánatim óh de nagyok, hogy rab örökre vagyok.
 Óh soha sem véltem bajomat, szabadon mikor éltem,
 Hogy tömlőtze helyem lenne, rab abba fejem:
 Óh de szerentsétlen viradott napom, a' mikor étlen
 Fű magot én keresék tétova, melly el esék.
 Óh de midön járnék szabadon, 's tsak eszembe se várnék
 Semmi veszélyt; keferült életem, abba merült.
 Mint valsmelly Vász ott, aholott repesék, madaráfzott
 Edgy tsuda tsúnya Paraszt, jaj de veszélybe maraszt.
 Edgy rudat a' bé-kent léppel, 's azután emelé fent
 En oda, hogy szaladék, edgybe reá ragadék.
 Vesztemet éreztem, szabadúlni nagyon íykeztem
 Nem lehetett: kötözött voltam, az enyve között,
 Hogy repesék, mindjárt szaladott 's hozza nékem erőss
 zárt,
 Óh hogy örült 's nevetett, a' mikor abba vetett.

Míg

Míg keze közt voltam, pihegéssel ugyan vele szóltam
Mondván : rám ne merezsz rút szemeket csak ereszsz.
Tégedet-é, monda 's el-ereszszizelek ? ebbe bolond a'
Kis tolvajka levél, mert tudod enyvét evél.
Pénzbe került lépem; de ma szárnyadat érte ki tépem
Mint rudamat le-szopó lepbe maradsz te lopó.
Már hiszem e' gazság, hogy orozva lopol, nem igazság
Két szemed érte ma sír: zárba helyedre masír! — —
Ah te tsalárd szívű nem egyéb hanem ördögi művű
Fúria tsúnya valál, hogy gonoszúl be tsalál.
Mond-ki mi vólt vétkem ? 's ugyan ezt érdemli kis
étkem,
Hogy valamint ki szabad; légyek örökre rabod?
Mond-ki, mi hafznot téfz, aranyas madarad ha fo-
goly léfz
Tesse kitsiny, 's a' vér ennyibe nem fokat ér,
Vagy tsupa tolláért gyötöröd, vagy furtsa szaváért
Rofz marad így-is az ok: nem fokat érnek azok;
Vagy tsak azért lettem rabod én, hogy az enyvedet
ettem,
At bíz ugyan ha valék lopni, beléje halék.
Úgy de talám vétkes lehetek? mivelén vagyok étkes,
Hát tsak ugyan haragért, hogy szaladék-ki magért,
Bűnös azonképpen valamint magam, a' leszel éppen,
En *Tolvaj*, Te *Tjaló*, vasba bilíntsbe való.
Mond-ki, miért adad tzudar enyvedet? ah te miattad
Nem fogok élni talám, hogy rudadat le nyalám.
Társaim' el-hagytam, nyomorúlt madaratska maradtam,
Oh ti szabad feregek, száunnyatok engem' Egek!
Nem lehet énnékem soha semmifelé menedékem,
Senki ki nem szabadít: söt örömébe vadít.
Jaj minek enyhítél, hidegekbe miért melegítél,
Míg félsz kedbe tanyám vólna, szerelmes Anyám?

Mért meg-nem öltél mikoron félszkebe ki-költél,
 Mért nem — hogy ki-tojál, testem el-edgybe folyál.
 Inkább mint tengem, ett volna meg a' Bagoly engem,
 Óh hogy míg repesék körme közé nem esék.
 Mert ha szabadságom jut eszembe 's elébbi világom,
 Hogy mi valék 's mi vagyok, bánatom edgybe nagyok.
 Mig nyögök inségben, keferegjetekek óh szabad égben
 Zengedező madarak, mind ki Tanyát maga rak.
 Tzinke sírads Tsizzel, Szemetek teljen tele vízzel
 Sármány, 's fára menő Tsufzka, Patsirta, Fenyő,
 Ószike, szép Ginpli, Kenderke, Poszáta, Kanáli,
 Fetske, Veréb, Páris, Banka, Pipiske, Haris.
 Szép Pintyőke madár, kis ökör-szem, epedjetekek immár
 Fülemlém, Sordély, bánatos életet ély.
 Jöjj ide tárfatskám te-is edgy gyönyörű madaratskám,
 Jöjj be szerelmetesem, jöttödöt erre leszem.
 Meg-halok éretted Szeretőd, kivel ételed' etted
 Enni veled keresék, 's megszszire töled esék.
 Félszkefem-is vóltál, ki tojásba fiat nekem óltál,
 'S azt gyönyörűn neveléd míg be-repőne feléd.
 Óh ti se tudjátok fiaim hol epedjen Anyátok
 Nints mód látni, noha jöjjetek érte, foha.
 A' madarászra ti hát vígyázzatok, a' ki-is edgy fát,
 Melly ragadós, ki-tehet, 's a' bajatokra lehet;
 Mert ha hitelt adtok, 's oda száltok, az enyve ragadtok,
 Majd rab-házba bé-vet, 's ott örömébe nevet.
 Tart ugyan ő maggal, de mit ér? mivel adja haraggal,
 A' fog lenni kerefzt, hogy szabadon nem erefzt.
 Nékemis egy fenyyvedt tzudar ember adott bűdös enyyvet,
 Enni kitsinyt bíz' az ért, meg-foga még-is azért.
 Már el-adott másnak, 's az igaz nekem illy nyávalyásnak
 Meg-kevesült bajom, míntsen-is annyi jajom,
 Mert gyönyörűn zengem, tsak azért ez az új Uram engem
 Jól tart, 's tzúkorokat téfszen előmbe fokat.

Sem-

Semmi fe boldogság! ez az élet azért tsupa fogság.

Mert tsak ugyan nyomorúlt rab vagyok, itt bé-fzo-
rúlt.

En soha fem léfzek szabad égbe, hanem tsak enyéfzek

Itt éltembe belől, mostohasága felől.

Töleték-el váltam Tiglintzeim, annyira száltam,

Hogy sohol-is veletek már soha nem lehetek.

Vajha folyó vízbe bé-lehetne merülni fok ízben,

Hogy minden tetemem, vízbe feredae, szemem

Nagy gyönyörűségben mulatozzatok a' szabad égben

Kedveteket nevelő vig idő jöjjön elő,

Fészketeket forban ha vijendetik-öszve; bokorban

Üljetek és fijakat költsetek ott fokakat.

Majd ki-repittsétek, 's azokat szabad égre vigyétek,

Már szátokba szokott hangokat adjatok ott.

En pedig e' zárban fogom azt tsak képzeni: Nyárban

Mint gyülekeztek az ég-térjein öszve ti még.

Ah de mi hasznom-lész ha kefergek-is; életem el-vész

Vége; levék immár edgy fogoly árva madár.

*Az újj Gazdája így felel Aranyos Tiglintze pana-
szaira.*

Arva madarkám bár jajgafs, rabságba maradsz már,

A' madarász maga, lám kárba talála, talám.

Kleted el-vesztéd, fejedette veszélynek eresztéd,

Vettelek én pénzért, el-nem eresztlek ezért.

Illik-is itt sírni kis Tiglintz, nints mit igánni.

Illik Biblis-kint rívni visítни kitsint.

Most orozom szoljon torkod, hogy dolgod oszoljon

Jól ott; hól nyomorogsz foglyom okon szomorodsz.

Többször röltödjön könyv, börtönödön özönödjön

Tör közt, ösztönözött gyöny örököm kötözött.

N F**

A' B.

A' *B. Füredi Savanyó víz mellől* : „Mikik a' Savanyó vízen egéllégünk' helyreállítása végett mularunk, részfizerént az időnek mostohasága, részfizerént edgy váratlan történet által meg szomorítottunk: *F. Kristina Hertzeg Afzizonynak Ovári Préfektuslla Konrád Teisler Úr*, ide érkezése után tsak hamar, szorulásba esvén, minekelötte a' Doktornak magát jelentette volna, szél-ütés találván, életének 55-ik eszt. meghala, kinek én (ki 2 órával szél-ütése előtt vele sétálék) ezen verseket írámt. T. P. * J. *

Nemes *Conrád Deisler*, óh jaj! hát meg-halál?

Ki sétáló tárfunk még-tegnap-is valál?

De nem hitted, hogy az okozza itt véged',

A' miből reménylted régi egészséged'!

Igazán, olly helyre sohol nem találunk,

Hol lesben ne áljon váratlan halálunk.

Mint minden értz-nemben lappang edgy kis méreg,

A' leg-fzebb virágban fézket rak a' férég:

Ugy gyakran a' halál törébe ott esünk,

A' hol egészséget, 's életet keresünk.

Bús özvegy be gyászos hírt víszel Óvárnak

'S kedves gyermekidnek, kik óhajtva várnak!

Oh mint fog érzékeny szívek el-rettenni!

Mikor zokogással közikbe fogsz menni! —

Úgye fogyott árvák tsak ti tudhattjátok,

Mit felelnek erre: *Meg-hólt jó Atyátok* —

Hideg tetemeit *Arátson* — temettem,

De — jól — adta az Ur — hogy vele lehettem.

Istent féld özvegy, mérsékeld síralmad,

Ha békélenkedsz, kettözöd fájdalmad!

'S keferőbb leszfz az Úr' dorgálása' bora,

Ha belé foly forró könnyeid' zápora.

Nem első vagy, ki jutsz az özvegy kenyérre,

Te-is fel-férzfz amaz Isteni tenyérre,

'S nem szükül-meg azzal az Úr' kintses tárja,

Hogy élelmét abból hat újj árva várja.